

październik – grudzień 2009

handel wewnętrzny

handel • przedsiębiorstwo • konsumpcja • marketing

ISSN 0438-5403

Nr indeksu 360007

W numerze m. in.:

Współczesne państwa wobec światowego kryzysu finansowego — nowej choroby XXI wieku

Udział szarej strefy w tworzeniu PKB w Polsce

Rozwój i znaczenie międzynarodowego handlu usługami

Spis treści

DANUTA MLICZEWSKA — <i>Współczesne państwa wobec światowego kryzysu finansowego — nowej choroby XXI wieku</i>	1
PIOTR WAŻNIEWSKI — <i>Udział szarej strefy w tworzeniu PKB w Polsce</i>	8
MAŁGORZATA KOŁODZIEJCZAK, WŁODZIMIERZ KOŁODZIEJCZAK, KAROLINA PAWLAK — <i>Rozwój i znaczenie międzynarodowego handlu usługami</i>	18
NATALIA MATYSIAK — <i>Współczesne centra handlowe w Polsce</i>	26
 MAŁGORZATA RADZIUKIEWICZ — <i>Efektywność programów rynku pracy (część 2)</i>	 33
Z badań MARCIN W. STANIEWSKI — <i>Bariery przedsiębiorczości studentów a nadzieja na sukces</i>	41
LIDIA KUCZEWSKA, SŁAWOMIR TAJER — <i>Agencje zatrudnienia w procesach ograniczania bezrobocia</i>	46
WANDA KAPIŃSKA-MIZIELIŃSKA, TADEUSZ SMUGA — <i>Zatrudnienie sezonowe w turystyce — perspektywa przedsiębiorców</i>	53
 Działalność placówek naukowych SYLWESTER MAKARSKI — <i>Sprawozdanie z konferencji naukowej pt. Konsument a rynek. Efekty działań marketingowych</i>	 61
ROZNY SPIS TREŚCI	68

NANSOWANIE ZE ŚRODKÓW MINISTERSTWA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

MARCIN W. STANIEWSKI

Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania — Warszawa

Bariery przedsiębiorczości studentów a nadzieja na sukces

Przedsiębiorczość w świetle teorii i badań

Wiele definicji nieodzwrotnie łączy z przedsiębiorczością takie cechy, jak innowacyjność, twórczość oraz skłonność do podejmowania ryzyka¹. Cechy te, połączone ze zdolnościami osoby do planowania przedsięwzięć i wcielania pomysłów w czyn, tj. kierowania nimi dla osiągnięcia zamierzonych celów, to potężna mobilizująca siła, zwana **przedsiębiorczością**.

Przedsiębiorczość to kluczowe narzędzie tworzenia wzrostu gospodarczego i lepszych miejsc pracy oraz urzeczywistniania spójności społecznej i zwalczania wykluczenia społecznego². Z badań wynika, że istnieje statystycznie istotne powiązanie między przedsiębiorczością a wzrostem gospodarczym i że prowadzi ona do powstania dynamicznego rynku pracy o niższym bezrobociu.

Przedsiębiorczość jest także ważnym zjawiskiem społecznym. Stanowi ona wsparcie dla wszystkich w codziennym życiu prywatnym i społecznym, a pracownikom pomaga uzyskać świadomość kontekstu ich pracy i zdolność wykorzystywania szans; jest podstawą bardziej konkretnych umiejętności i wiedzy potrzebnych osobom podejmującym przedsięwzięcia społeczne lub komercyjne³. Jest szczególnie ważna dla grup mniejszościowych pozostających poza rynkiem pracy⁴. Dlatego też promowanie i wykorzystywanie postaw przedsiębiorczych na poziomie społeczeństwa, społeczności, organizacji i jednostek odgrywa kluczową rolę w zwiększaniu wzrostu gospodarczego i konkurencyjności krajów i regionów, a także w zapewnianiu równowagi ich społeczeństwa i środowiska⁵.

Jak wynika z opublikowanych w 2007 r. badań pt. *Eurobarometr przedsiębiorczości 2007*, przeprowadzonych na próbie ponad 20 tys. młodych Europejczyków i Amerykanów, postawa przedsiębiorcza najbardziej charakteryzuje społeczeństwo amerykańskie (57% młodych Amerykanów w wieku 15–24 lat myśli o założeniu własnego biznesu). Nieco mniej, ponieważ 51%, mieszkańców Unii Europejskiej rozważa tę drogę kariery. Wskaźnik zainteresowania przedsiębiorczością jest wyższy w grupie „młodych członków” Unii Europejskiej, a stosunkowo niski dla krajów „starej” Unii — zaledwie 28%. Prym wiodą młodzi obywatele Łotwy (50%), Polski i Litwy (po 48%), na końcu listy zaś znalazły się takie kraje, jak Austria (16%), Belgia (18%) i Niemcy (19%)⁶.

¹ Zob. D. Dimitriadis, *Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Postawy przedsiębiorcze a strategia lizbońska”*, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 2008/C 44/20, s. 85; P. F. Drucker, *Innowacje i przedsiębiorczość*, PWE, Warszawa 1999, s. 58.

² Zob. D. Dimitriadis, *op. cit.*, s. 85; A.K. Koźmiński, *Zarządzanie w warunkach niepewności. Podręcznik dla zaawansowanych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, s. 165–166; T. Gruszecki, *Przedsiębiorca*, Cedor, Warszawa 1994, s. 37; *Wprowadzenie do nauki o przedsiębiorstwie*, red. M. Brzeziński, Difin, Warszawa 2007, s. 21.

³ D. Dimitriadis, *op. cit.*, s. 85.

⁴ Tamże, s. 86.

⁵ Tamże, s. 85.

⁶ MEMO/07/401, Brussels, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/07/401> z dn. 8.10.2007 r.

W polskiej grupie potencjalnych przedsiębiorców dominowali studenci (mężczyźni z bogatych, wykształconych rodzin pochodzący z miast powyżej 100 tys. mieszkańców). Inne badania pokazują, że decyzja o założeniu własnej działalności gospodarczej wynika niejednokrotnie ze złej sytuacji na rynku pracy oraz braku ciekawych ofert i stanowisk pracy. Do grupy istotnych motywatorów należy ponadto zaliczyć: kreatywność, wiedzę na temat biznesu, chęć bycia własnym szefem, zdobywanie cennych doświadczeń, możliwość samorealizacji i osiągnięcia satysfakcji w pracy oraz chęć osiągnięcia dużych zarobków⁷. Jednak wstępna weryfikacja tej wiedzy pokazała, że samoocena studentów jest nieadekwatna w stosunku do rzeczywistości — jedynie 5% studentów potrafiło wskazać czynności niezbędne do założenia własnej działalności gospodarczej⁸. Ponadto badania pokazały, że głównym hamulcem przedsiębiorczości są przede wszystkim bariery ekonomiczne (brak środków finansowych)⁹ oraz bariery psychologiczno-społeczne¹⁰.

Badania T. Bernata i współpracowników uzupełniają ten obraz potencjalnego młodego polskiego przedsiębiorcy, dodając, że polscy studenci częściej niż studenci innych krajów europejskich planują założenie własnej działalności gospodarczej zaraz po zakończeniu studiów¹¹. Ponadto, skracają oni znacznie horyzont czasowy pojawienia się pierwszych zysków, rzadziej zakładają perspektywę porażki i są świadomi konieczności pełnego poświęcenia się dla własnej firmy (i są na to gotowi).

Zagadnienie przedsiębiorczości stanowi centrum zainteresowania Unii Europejskiej, a krzewienie ducha przedsiębiorczości wśród młodych jej mieszkańców jest jednym z jej priorytetów. Podstawowym w tym zakresie dokumentem jest *Strategia lizbońska*, która podkreśla znaczenie krzewienia bardziej przedsiębiorczej kultury i tworzenia warunków korzystnych dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, stawiając także na kształcenie i szkolenia w zakresie przedsiębiorczości na odpowiednim poziomie edukacji.

Charakterystyka próby badawczej

Badania pt. *Postawy przedsiębiorcze studentów* zostały przeprowadzone na próbie 500 studentów Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Warszawie na przełomie kwietnia i maja 2009 r. Populacja badawcza składała się głównie z kobiet (64%). Zdecydowana większość przebadanych studentów to osoby młode, w wieku do 25 lat (76%), pochodzące z dużych miast (powyżej 50 tys. mieszkańców; 67%). Były to w większości osoby jedynie częściowo samodzielne finansowo (45%), choć osób całkowicie samodzielnych także nie brakowało (35%). Respondenci to osoby w przeważającej większości aktywne zawodowo (72%) i jednocześnie studiuje. Większość realizowała się na studiach niestacjonarnych/zaocznych (67%) na kierunkach: zarządzanie (33%), psychologia (29%), informatyka (18%), finanse i bankowość (11%) oraz politologia (9%). Największą grupę stanowili studenci I roku studiów licencjackich (38%), I roku

⁷ T. Bernat, J. Korpysa, M. Kunasz, *Przedsiębiorczość studentów studiów dziennych — raport z badań*, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2008, s. 19; M. Czyżewska, A. Tomaka, W. Pitura, B. Przywara, L. Orenkiewicz, K. Pado, *Przedsiębiorcze postawy młodych a zapotrzebowanie na finansowanie seed capital*, Finansowy Kwartalnik Internetowy „Finanse”, www.e-finanse.com z dn. 20.03.2009 r.

⁸ T. Bernat, J. Korpysa, M. Kunasz, *zw.*, s. 19.

⁹ Tamże, s. 19 oraz M. Czyżewska, A. Tomaka, W. Pitura, B. Przywara, L. Orenkiewicz, K. Pado, *zw.*

¹⁰ M. Czyżewska, A. Tomaka, W. Pitura, B. Przywara, L. Orenkiewicz, K. Pado, *zw.*

¹¹ T. Bernat, J. Korpysa, M. Kunasz, *zw.*, s. 19–20.

studiów jednolitych magisterskich (psychologia; 19%) i III roku studiów licencjackich (18%). Należy stwierdzić, że grupa była zdominowana przez osoby młode, będące na początku kariery. Warto dodać, że większość badanych nie pochodziło z rodzin o „korzeniach przedsiębiorczych” (23% respondentów wskazało, że ich rodzice prowadzą własną działalność gospodarczą, 19% — że ich rodzice prowadzili taką działalność w przeszłości, a pozostali — że ich rodzice nigdy takiej działalności nie prowadzili). Należy jednak zauważyć, że prowadzenie własnego biznesu staje się dość powszechne wśród młodego pokolenia. Aż 69% przebadanych studentów twierdziło, że ich znajomi prowadzą własną działalność gospodarczą.

Badani w zdecydowanej większości nie prowadzili i nie prowadzą obecnie działalności gospodarczej. Jedynie niecałe 12% działalność taką prowadzi, a 6% prowadzi własną działalność gospodarczą bez jej zarejestrowania (szara strefa). Zdecydowana większość spośród osób prowadzących działalność to osoby niesamodzielne finansowo.

Bariery przedsiębiorczości studentów

Z badania wynika, że ponad połowa badanych planuje założenie własnej działalności gospodarczej, a prawie 60% ma sprecyzowany pomysł na własny biznes. Głównym źródłem pomysłów na biznes było hobby studentów (36% wskazań) oraz praca zawodowa (26% wskazań). Dla mniej licznych inspiracją były ich specyficzne zdolności (19% wskazań), studia (17% wskazań) i media (prasa, telewizja, radio, Internet — 15% wskazań). Taka forma drogi zawodowej jest podyktowana określonymi oczekiwaniami, jak np. samorealizacja i satysfakcja — 63% wskazań, większe możliwości zarobkowe (niż przy zatrudnieniu w innej firmie) — 48% wskazań, niezależność w podejmowaniu decyzji — 30% wskazań, samodzielność w działaniu — 25% wskazań.

Jak się okazuje, intencja studentów (chęć założenia własnej firmy), wstępna gotowość (pomysł na biznes), dość dobre (przynajmniej deklarowane) przygotowanie do założenia własnej działalności gospodarczej (wiedza o rynku) oraz ciekawa perspektywa zawodowa nie są jednak wystarczające do podjęcia takiej działalności. Studenci napotykają wiele **barier**, a do najważniejszych zaliczyli: brak doświadczenia (47%), braki kapitałowe (35%), ryzyko niepowodzenia, tj. utraty zainwestowanego kapitału (26%), biurokratyczne, skomplikowane przepisy i procedury dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej (21%), dużą konkurencję (19%), brak sprecyzowanego pomysłu na biznes (19%), wysokie podatki (17%), biurokratyczne, skomplikowane przepisy i procedury dotyczące zarejestrowania działalności gospodarczej (17%), brak wiedzy, umiejętności (16%).

Choć przepisy i procedury dotyczące zasad rejestracji działalności gospodarczej nie są nadal wystarczająco proste, to jednak studenci bardziej obawiają się biurokracji i skomplikowanych przepisów i procedur pojawiających się już po rejestracji działalności gospodarczej, tj. podczas jej prowadzenia. Bariera ta jest znacząca dla względnie całej populacji badanych. Nieco mniejszą barierą jest ona dla osób, których rodzice bądź to prowadzili, bądź obecnie prowadzą działalność gospodarczą. Być może osoby z rodzin „przedsiębiorczych” w większym stopniu znają te procedury i dlatego nie stanowią one dla nich większego problemu lub też są świadome tego, że w razie podjęcia decyzji o założeniu własnej działalności mają na kogo liczyć w sytuacji pojawienia się problemów z przepisami prawnymi. Sytuacja ta może być też zinterpretowana inaczej. Mianowicie osoby, które nie wywodzą się z rodzin o korzeniach „przedsiębiorczych”, nie są tak naprawdę świadome tych przepisów i procedur, a ta niewiedza jest źródłem ich obawy o to, czy w przyszłości sami sobie poradzą.

Najczęściej studenci narzekają na brak doświadczenia. Najwięcej spośród tej grupy jest osób nieaktywnych zawodowo i niewywodzących się z rodzin „przedsiębiorczych”.

Braki kapitałowe to kolejna istotna przeszkoda stojąca przed osobami zainteresowanymi założeniem własnego biznesu. Zgłaszają ją wszyscy. Wśród osób, które nie mają stosownych środków finansowych, większość wie, skąd i jak je pozyskać (66%).

Większość studentów uważa, że rynek, na którym chcieliby działać, jest rynkiem wysoce atrakcyjnym (57%) lub średnio atrakcyjnym (42%). W świetle tych wyników ciekawe jest zjawisko decydowania się na działalność gospodarczą na rynku o dużym i średnim nasileniu konkurencji, pomimo całkiem silnej obawy o tę konkurencję. Świadczyć by to mogło o odwadze studentów, gdyby jednak nie inne obawy, np. o ryzyko niepowodzenia (utrąty zainwestowanego kapitału). Być może w ich przypadku chęć założenia własnego biznesu jest jedynie deklarowana, a z powodu dostrzeganych licznych barier plany te nie są wdrażane w życie.

Obawa o brak doświadczenia mogłaby być zrekompensowana wysokim poziomem wiedzy i umiejętności, niezbędnych do założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Jednak, jak wynika z badania, i ta zmienna zajmuje dość istotne miejsce wśród zgłaszanych przez studentów barier powstrzymujących ich od założenia biznesu. Zatem „kandydaci na przedsiębiorców” nie tylko nie mają zadowalającego poziomu doświadczenia, lecz nawet wiedzy i umiejętności.

Studenci wskazują na wiele braków w wiedzy i umiejętnościach, a wśród najczęściej wskazywanych znalazły się: prawo cywilne, handlowe, gospodarcze, podatkowe (59% wskazań), sprawozdawczość finansowa, rachunkowość (51%), zasady rejestracji i prowadzenia działalności gospodarczej (45%), obowiązki wynikające z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej (38%), negocjacje w biznesie (33%).

Należy wskazać, że osoby uskarżające się na tego rodzaju braki dominują w grupie studentów kierunku finanse i bankowość (20%), psychologia (19%), informatyka (16%) i zarządzanie (14%), a studenci politologii stanowią tu najmniejszy odsetek (10%). Najczęściej wskazywany zakres braków (nieznajomość prawa) jest w głównej mierze zmartwieniem studentów kierunków informatyka (93%), politologia (75%) i — co gorsza — zarządzania (60%). Jest to bardzo niepokojący wynik, gdyż studenci zarządzania powinni być przygotowani do prowadzenia przedsiębiorstwa czy to własnego, czy też cudzego (jako kadra najemna). Jak więc będą się poruszać w przestrzeni gospodarczej, nie znając zasad prawnych nią rządzących? Fakt ten jest także niepokojący, że studenci informatyki dominują wśród osób zamierzających założyć własną działalność gospodarczą, mają na to niezbędne środki finansowe oraz znają rynek. Jednak braki znajomości prawa mogą być źródłem ich kłopotów i w rezultacie porażki.

Kolejną barierą podaną przez studentów są brak wiedzy i umiejętności w zakresie sprawozdawczości finansowej i rachunkowości. O ile sytuacja ta jest zrozumiała w przypadku studentów psychologii (64% wskazań wśród studentów tego kierunku), o tyle jednak niepokoi, że taki sam odsetek stanowią studenci kierunku finanse i bankowość. Równie niepokojący jest fakt, że braki w zakresie wiedzy na temat zasad rejestracji i prowadzenia działalności gospodarczej zgłasza aż 55% studentów kierunku finanse i bankowość i 50% studentów kierunku zarządzanie. Czyżby studenci kierunków ekonomicznych nie mieli podstawowego przygotowania do założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej?

Brak wiedzy w zakresie obowiązków wynikających z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej najbardziej doskwiera studentom finansów i bankowości (64% wskazań w ramach kierunku) oraz politologii (50%), a brak wiedzy w zakresie negocjacji w biznesie — studentom politologii (50%).

Nadzieję na wyeliminowanie braków w zakresie różnych obszarów wiedzy i umiejętności daje jeszcze kilka najbliższych lat studiów, które pozostały im do ukończenia — należy podkreślić, że badana populacja jest zdominowana przez studentów młodych roczników (I–III rok nauki).

Nadzieja na przedsiębiorczy sukces

Studenci, którzy zamierzają założyć własną działalność gospodarczą, to w przeważającej większości osoby mające dużą nadzieję na sukces (70%). Jest to grupa mająca silną wolę (wysoki poziom tej cechy zidentyfikowano wśród 57% studentów tej grupy) i umiejąca znajdować rozwiązania problemów (81%).

Chociaż większość studentów zamierzających założyć własną działalność gospodarczą ma nadzieję na sukces, to jednak i oni wskazują wiele barier utrudniających im realizację zamierzeń. Do najczęściej wskazywanych należy zaliczyć: nieelastyczne prawo pracy (79% wskazań), wysokie podatki (75%), brak oczekiwanego wsparcia ze strony najbliższych (75%), niski prestiż zawodu przedsiębiorcy (75%), brak partnera biznesowego, wspólnika (74%), wysokie koszty pracy (73%), braki kapitałowe (70%), biurokratyczne, skomplikowane przepisy i procedury dotyczące zarejestrowania działalności gospodarczej (66%), brak sprecyzowanego pomysłu na biznes (64%), obawę przed ewentualną utratą obecnego zatrudnienia, stałych dochodów (64%), ryzyko niepowodzenia, tj. utraty zainwestowanego kapitału (63%), biurokratyczne, skomplikowane przepisy i procedury dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej (62%), brak kontaktów z potencjalnymi odbiorcami (62%), często zmieniające się prawo (61%), dużą konkurencję (60%), brak doświadczenia (59%), brak fachowej pomocy, porady w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej (52%), brak wiedzy, umiejętności (48%), strach przed odpowiedzialnością (40%), zwątpienie we własne możliwości, brak pewności siebie, niskie poczucie własnej wartości (21%).

Wyniki te mogą zaskakiwać, ponieważ dotyczą barier wskazywanych przez osoby w większości liczące na sukces. Okazuje się, że np. 21% tej grupy to studenci, którzy powątpiewają we własne możliwości. Wnikliwa analiza tych wyników wskazuje ponadto, że ponad połowa z tej grupy wskazuje bariery, które powinna móc przezwyciężyć dzięki własnym cechom charakterologicznym (umiejętność znajdowania rozwiązań czy też silna wola). Z pewnością wiele spośród tych barier może być zniwelowanych lub też nawet wyeliminowanych dzięki wsparciu z zewnątrz (państwo, organizacje handlowe, inkubatory przedsiębiorczości itp.). Wówczas szanse na skuteczność tej grupy studentów w zakresie własnej przedsiębiorczości istotnie wzrosną.

Podsumowanie

Polscy studenci są zainteresowani założeniem własnej działalności gospodarczej, a wielu z nich ma nadzieję, że odniesienie sukcesu. Jest to bardzo zadowalający wynik i perspektywa dla całej gospodarki kraju. Klimat przedsiębiorczości może ulec poprawie w przypadku zainteresowania tą tematyką decydentów państwowych, w tym Ministerstwa Edukacji oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także innych organizacji rządowych i pozarządowych statutowo zajmujące się promocją i wspieraniem przedsiębiorczości. Oczywiście, zainteresowanie to nie może się ograniczać jedynie do sfery deklaratywnej, lecz wymaga konkretnego, precyzyjnego i spójnego działania.

Edukacja już od początkowego jej etapu powinna być ukierunkowana na umożliwienie młodym ludziom rozwijania ich zainteresowań. Ponadto, należy rozważyć konieczność prze-

programowania studiów tak, aby wykształcić odpowiednią (proprzedsiebiorczą) sylwetkę absolwenta, tj. wyposażyc go w odpowiedni zestaw cech, postaw i kwalifikacji (wiedza i umiejętności). Zatem oczywiste się staje wprowadzenie już na pierwszych latach studiów przedmiotów z zakresu przedsiębiorczości, które wyposażą studentów w wiedzę i umiejętności niezbędne do założenia i skutecznego prowadzenia działalności gospodarczej (bez względu na kierunek studiów). Studia to także dobry etap na wzbogacanie swojego doświadczenia. Dlatego też należy większy nacisk położyć na studenckie praktyki i staże zawodowe, które pomogą zniwelować barierę przedsiębiorczości, jaką jest brak doświadczenia.

Jednym z głównych zadań stojących przed rządem jest aktywność w zakresie znoszenia podstawowych barier przedsiębiorczości, tj. zmiana rozwiązań prawnych, administracyjnych i podatkowych. Organizacje rządowe i pozarządowe powinny intensyfikować swoją działalność w zakresie wspierania przedsiębiorczości, tj. kojarzenia partnerów biznesowych, pomocy w zdobywaniu funduszy, wymianie doświadczeń itp. Warto zaznaczyć, że w ramach tych działań niezmiernie ważny jest aspekt współpracy wymienionych stron, który powinien się koncentrować na wspólnej realizacji jednej, spójnej polityki proprzedsiebiorczości.

Summary

In his article, the author presents results of the survey carried out on students' entrepreneurship, focusing on the barriers preventing them from setting up their own business. The survey shows that students are highly interested in setting up their own business, and many of them do hope they will succeed. This is a very satisfactory result and perspective for the entire economy of this country.

Резюме

В статье автор представляет результаты обследования предпринимательства среди студентов, сосредоточивая свое внимание на барьерах, сдерживающих их от основания собственного бизнеса. Из обследования вытекает, что студенты весьма заинтересованы в основании собственного бизнеса, а многие из них имеют надежду, что достигнут успеха. Это весьма удовлетворительные результаты и перспектива для всей экономики страны.

LIDIA KUCZEWSKA, SŁAWOMIR TAJER

IBRKK — Warszawa

Agencje zatrudnienia w procesach ograniczania bezrobocia

Uwagi wstępne

Działania na rzecz promocji zatrudnienia, ograniczania bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej prowadzą zarówno jednostki rządowo-samorządowe (np. publiczne służby zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, instytucje szkoleniowe, dialogu publicznego i partnerstwa społecznego), jak i organizacje pozarządowe (w tym m.in. agencje zatrudnienia, jednostki

cena egz. 20,00 zł
VAT 0%

KOLEGIUM REDAKCYJNE:

Barbara Pokorska (Redaktor Naczelny)

Anna Dąbrowska

Robert Nowacki

Małgorzata Radziukiewicz

Zofia Surzycka-Mliczewska (Sekretarz Redakcji)

RADA PROGRAMOWA:

Anna Czubala

Lechosław Garbarski

Krystyna Gutkowska

Zofia Kędzior

Urszula Kłosiewicz-Górecka

Józefa Kramer

Krystyna Mazurek-Łopacińska

Franciszek Misiąg

Andrzej Szromnik

Halina Szulce

Siedziba redakcji:

IBRKK, Al. Jerozolimskie 87, 02-001 Warszawa, pok. 508

tel.: 0-22 833 39 77, 0 698 679 343 (sekr. red.), 0-22 628 55 85 w. 508

faks: 0-22 833 39 77 (sekr. red.), 0-22 628 24 79 (IBRKK)

e-mail: zofiamliczewska@wp.pl (sekr red.)

Adres dla korespondencji:

Zofia Surzycka-Mliczewska

ul. Gwiazdzysta 13 m. 154

01-651 Warszawa

Redaktor Naczelny

dr Barbara Pokorska

Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur

Al. Jerozolimskie 87, pok. 508